

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економіки і торгівлі

Затверджую

Декан факультету економіки та управління

Тетяна ДАНИЛЮК

**ПРОГРАМА
ДЕРЖАВНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ
підготовки бакалаврів**

галузі знань **07 Управління та адміністрування**
спеціальності **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
освітньо-професійної програми **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Форма навчання: денна, заочна

Розглянуто та затверджено на засіданні
Кафедри економіки і торгівлі
Протокол № 5 від 01.12.2023 р.

Луцьк 2024

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПИС ДЕРЖАВНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика державного іспиту
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування,	Рік навчання 4
Заочна форма навчання	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Бакалавр	Семестр 8-ий Форма контролю: усний

2. АНОТАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Державна атестація випускників спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ставить на меті встановити відповідність рівня отриманої здобувачами вищої освіти вимогам стандартів підготовки бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Державна атестація здійснюється державною екзаменаційною комісією. Державна екзаменаційна комісія є єдиною для денної і заочної форм навчання. До складу комісії входять голова і члени комісії. Голова Державної екзаменаційної комісії призначається з числа провідних спеціалістів і високопрофесійних фахівців відповідної спеціалізації. Члени Державної екзаменаційної комісії призначаються з числа професорсько-викладацького складу кафедри економіки і торгівлі. Усі засідання Державної екзаменаційної комісії протоколюються секретарем і підписуються головою і членами Державної екзаменаційної комісії.

Відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки державна атестація бакалаврів освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування проводиться у формі комплексного державного іспиту за фахом.

Метою державної атестації є визначення рівня засвоєння студентами нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки, а саме: Економіки підприємства, Економіка та організація біржової діяльності, Економіка та організація торгівлі, Інноваційне та соціальне підприємництво, Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків, Підприємництво і бізнес-культура.

Інформаційною базою для формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є змістові модулі за силабусами освітніх компонентів, що формують систему компетенцій бакалавра і виносяться на державну атестацію.

Обов'язковою умовою допуску є здача усіх заліків та екзаменів.

Програма державного комплексного іспиту сформована з виконанням зазначених вимог та Положення про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти (наказ № 220 від 29.06.2022 р. - <https://is.gd/C27y4U>), включає перелік освітніх компонентів, анотацію кожного освітнього компонента, список рекомендованої для підготовки літератури, перелік питань з кожного освітнього компонента.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та

перевірених фактів. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях: розробка і застосування нових економічних, торговельних, біржових інструментів.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-5. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій: використання цих технологій для налагодження внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

ФК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК-4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

ФК-6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

ФК-9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

ПРН-4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН-7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН-8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН-10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН-12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН-13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН-16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН-17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН-18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

ПРН-19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН-20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

4. ЕТАПИ ДЕРЖАВНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок бакалаврів, ступеня сформованості їх професійних компетенцій є теоретичні питання, тестові питання та практичні розрахунково-аналітичні завдання. Відповідно, державний комплексний іспит складається з трьох етапів:

I етап – теоретична частина, передбачає відповіді на 2 теоретичні питання, які передбачені силабусами освітніх компонентів: Економіка підприємства, Економіка та організація біржової діяльності, Економіка та організація торгівлі, Інноваційне та соціальне підприємництво, Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків, Підприємництво і бізнес-культура.

II етап – тестова частина, передбачає відповіді на 10 тестових запитань, які передбачені силабусами освітніх компонентів: Економіка підприємства, Економіка та організація біржової діяльності, Економіка та організація торгівлі, Інноваційне та соціальне підприємництво, Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків, Підприємництво і бізнес-культура.

III етап – письмове розв'язання розрахунково-аналітичного завдання з одного із освітніх компонентів: Економіка підприємства, Економіка та організація біржової діяльності, Економіка та організація торгівлі, Інноваційне та соціальне підприємництво, Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків, Підприємництво і бізнес-культура.

Екзаменаційні білети складаються із трьох частин: теоретичної, тестової та практичної частини (практичне розрахунково-аналітичне завдання).

5. АНОТАЦІЇ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Предметом вивчення освітнього компонента є підприємство в сучасній економічній системі; види підприємств, їх організаційно-правові форми; зовнішнє середовище функціонування суб'єкта господарської діяльності; управління підприємством; планування діяльності підприємства; необоротні активи підприємства; оборотні активи підприємства; персонал підприємства, його продуктивність; оплата праці на підприємстві; виробнича програма і збут продукції; організація виробництва продукції (надання послуг); витрати підприємства; ціна продукції; ціноутворення в умовах ринку; фінансово-економічні результати діяльності підприємства; інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства; діагностика діяльності підприємства; економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень.

Змістове наповнення освітнього компонента: економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин; ресурсне забезпечення діяльності підприємства; економічні основи виробничої діяльності підприємства; економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства та забезпечення його економічної безпеки

Рекомендована література.

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

1. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. URL: <https://is.gd/Uzd35o>

2. Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. 2-ге вид. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. 3-є вид., перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2016. 528 с.

4. Економіка підприємства: підручник: у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г.В.Блакита, Г.В.Ситник та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 432 с.

5. Економіка підприємства: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Київ: В-во Університетська книга, 2023. 874 с.

6. Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: Підручник. К. «ЦП «КОМПРИНТ»». 2020. 466 с.

7. Рогач С.М., Мірзоева Т.В., Степасюк Л.М., Томашевська О.А. Економіка аграрних підприємств. Навч. посібник. Київ. ЦП «Компринт». 2020. 480 с

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Предметом освітнього компонента є механізм організації біржової діяльності, тобто процеси розробки та використання відповідних методів, інструментарію для обґрунтування рішень щодо створення і функціонування біржових структур.

Метою вивчення освітнього компонента є формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо формування у здобувачів освіти наукового світогляду і глибоких знань з теоретичних аспектів функціонування біржової діяльності, набуття вмінь і навичок організації і технології біржової торгівлі.

Змістове наповнення освітнього компонента. Суть біржі та її економічна природа. Біржовий товар. Функціонування ф'ючерсних ринків. Ціноутворення на ф'ючерсних ринках. Особливості регулювання біржової діяльності. Учасники біржових операцій Організація біржових торгів. Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами. Хеджування цінних та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі. Фондовий ринок та фондова біржа.

Рекомендована література.

1. Павлов К. В., Лялюк А. В., Павлова О.М., Данилюк Т.І. Економіка та організація біржової діяльності: навч. посібн. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2023. 274 с..
2. Пепа Т. В., Пітеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність: навч. посіб. Київ : Ліра – К., 2016. 540 с.
3. Хрущ Н., Іжевський П., Безвух С. Біржова діяльність: навч.посіб. К. : Кондор, 2017. 348 с.
4. Закон України «Про товарну біржу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 10, ст.139) { Із змінами, внесеними згідно із Законами }
5. Лялюк А. М. Економіка та організація біржової діяльності: конспект лекцій у схемах і таблицях. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 160 с.
6. Основи біржової діяльності: навчальний посібник / М.О. Солодкий, Н.П. Резнік, В.О. Яворська: [за ред. М.О. Солодкого]. Київ: ЦП Компрінт, 2017. 450 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1819_98954039.pdf
7. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності: підручник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ

Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні, методичні та практичні аспекти економіки та організації торгівлі.

Метою вивчення освітнього компонента є формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо формування у студентів наукового світогляду і глибоких знань з теоретичних аспектів функціонування торгівлі, набуття вмінь і навичок організації і технології торгівлі.

Змістове наповнення освітнього компонента. Значення, сутність та функції торгівлі. Організаційні основи оптової торгівлі. Види оптових посередників та їх функції за умов ринкової економіки. Товарні склади. Організаційні основи функціонування роздрібно торгівлі. Організація товаропостачання роздрібно торгівельної мережі. Організація процесу роздрібного продажу товарів. Організація торговельного обслуговування покупців.

Рекомендована література.

1. Апопій В. В., Міщук І. П. Теорія та практика торговельного обслуговування: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с
2. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с. URL: <https://is.gd/Y8pMLP>
3. Болтянська Л.О., Ю.О.Прус, М.А.Терещенко Економіка та організація торгівлі: курс лекцій / Л.О. Болтянська, Ю.О.Прус, М.А.Терещенко. Мелітополь: Люкс, 2021. 162 с. <https://is.gd/MIGFSN>
4. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Економіка та організація торгівлі : навч.посібн. Київ : Кондор-видавництво, 2017. URL.: 368http:// dspace.oneu.edu.ua /jspui/bitstream/96.pdf
5. Балджи М. Д., Добрава Н. В., Однолько В. О., Осипова М. М.Торговельне підприємництво : навч. посібн. Київ: Кондор-видавництво, 2017. 112 с.
6. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка.]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
7. Міщук І. П., Міценко Н. Г., Фролова Л. В. Торговельне підприємництво: підручник [за ред. д. е. н., проф. Л. В. Фролової]. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 640 с.

ІННОВАЦІЙНЕ ТА СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні, методичні та практичні аспекти інноваційного та соціального підприємництва.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти відповідних дисциплінарних компетентностей, які в свою чергу впливають на формування професійних компетентностей щодо планування, організації та управління процесами підприємництва з метою вирішення або пом'якшення соціальних проблем суспільства на умовах самоокупності,

інноваційності та стійкості.

Змістове наповнення освітнього компонента. Сутність інноваційного підприємництва. Види підприємницької діяльності. Динаміка і тенденції інноваційної активності української економіки. Інноваційне підприємництво: досвід зарубіжних країн. Мале інноваційне підприємництво. Закономірності науково-технічного розвитку та їх вплив на підприємництво. Інвестиційний клімат у інноваційному підприємстві. Конкуренція підприємців в інноваційній економіці та оцінка факторів, що впливають на неї. Соціальна відповідальність інноваційного підприємства. Поняття, зміст та інституційні основи соціального підприємства. Інноваційне та соціальне партнерство. Соціальне підприємство. Маркетинг інновацій у сфері соціального підприємства. Фінансування інновацій та фінансове забезпечення соціального підприємства. Ризики в інноваційному та соціальному підприємстві. Кластерна модель в інноваційному та соціальному підприємстві.

Рекомендована література.

1. Бортнік С. М. Інноваційне та соціальне підприємництво: курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 07 управління та адміністрування. Луцьк: 2022. 220 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22786>

2. Департамент економічного розвитку і торгівлі. Нормативно-правова база з питань розвитку та підтримки підприємства. URL: <http://www.gue.sm.gov.ua/index.php/uk/normativno-pravova-baza-z-pitan-rozvitku-ta-pidtrimki-pidpriemnitstva>

3. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Social_Entrepreneurship_web.pdf

4. Розвиток соціального підприємства в Україні. Біла книга. / під заг. ред. Валерія Кокотя. Київ: 2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Y26Nisqkfh5S-uxbfsfDkITgbTUDiLwCo/view>

5. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с. URL: https://eef.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/Book_sotsialne-pidpryyemnytstvo_pidruchnyk.pdf

6. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького / А. Корнецький, О. Бойко, Ю. Клебан, Н. Бордун, А. Гулевська-Черниш, Д. Лапкіс. Київ: Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18336/Sotsialne_pidpryyemnytstvo_posibnyk_dlia_vykladachiv_kursu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РІШЕНЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ

Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні, методичні та практичні аспекти обґрунтування та прийняття управлінських рішень, визначення ступеня і міри ризику, напрямів та методів регулювання господарських ризиків на підприємстві.

Метою вивчення освітнього компонента є засвоєння теоретичних знань з технології розробки, обґрунтування та прийняття управлінських рішень, основами сучасної економічної ризикології та на основі набутої систематизованої інформації сформулювати комплексну систему практичних навичок щодо обґрунтування управлінських рішень із різним ступенем невизначеності та ризику.

Змістове наповнення освітнього компонента. Сутнісна характеристика господарських рішень. Технологія прийняття рішень господарської діяльності. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності. Прогнозування та аналіз господарських рішень. Невизначеність як першопричина ризику. Критерії прийняття рішень за умов ризику. Теорія корисності та її застосування у процесі прийняття рішень. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень. Критерії прийняття рішень за умов ризику. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. Обґрунтування інвестиційних і фінансових рішень за умов

ризиків. Якісне оцінювання підприємницьких ризиків. Кількісне оцінювання підприємницьких ризиків. Основи ризик-менеджменту. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику

Рекомендована література.

1. Кравченко М. О., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Управління ризиками [Електронний ресурс]: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43528>

2. Марущак С.М., Єфімова Г.В., Пащенко О.В. Оцінка та управління ризиками: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 296 с.

3. Мороз В.М., Мороз С.А. Ризик-менеджмент : навч. посібник для студ. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 140 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39143/1/Book_2018_Moroz_Ryzyk_menedzhment.pdf

4. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / [Ю.Є. Петруня, Б.В. Літовченко, Т.О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю.Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4070>

ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС-КУЛЬТУРА.

Предметом вивчення освітнього компонента є особливості та закономірності створення функціонування та розвитку підприємств в різних сферах підприємницької діяльності, а також закономірності прояву та особливості використання соціокультурних компонент у процесі підприємницької діяльності та ділової взаємодії.

Метою вивчення освітнього компонента є формування системи базових знань щодо підприємницької діяльності, розуміння концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності, набуття вмінь обґрунтування створення власного бізнесу, а також формування системи знань і практичних умінь з професійної та ділової культури та етики, удосконалення та розвиток умінь ефективної самоорганізації і здійснення ділової взаємодії у підприємницькій діяльності.

Змістове наповнення освітнього компонента. Підприємництво як вид господарювання. Галузі та види господарської діяльності. Підприємницьке середовище. Види підприємств та організаційно-правові форми підприємництва. Організація підприємництва. Менеджмент у підприємстві. Поняття та складові бізнес-культури. Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту. Психологія та мотивація підприємницької діяльності. Етика ділових відносин та професійна етика в підприємстві. Етична та соціальна відповідальність підприємця. Зарубіжний досвід формування бізнес-культури підприємницької діяльності.

Рекомендована література.

1. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332с. URL: <https://is.gd/3bUdmI>

2. Бізнес-етика: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cec80c25-c82f-46ff-8e7c-c924e9585f5d/content>

3. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. Основи підприємництва / За заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.

4. Бойко М.Д. Правове регулювання підприємництва в Україні: навч.-практ. посібник. Київ: Атіка Київ, 2019. 712 с.

5. Висоцький А.А. Малий бізнес. Велика гра. Київ: Visotsky Consulting, 2020. 221 с.

6. Гой І.В., Смелянська Т.М. Підприємництво: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

7. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.

8. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 168 с
9. Ронда Абрамс. Бізнес-план на 100%. Стратегія і тактика ефективного бізнесу. Київ: Афіна, 2018. 486 с.
10. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. Київ: Університетська книга, 2018. 572 с.
11. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с. URL: <https://is.gd/yyNsuZ>

6. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні запитання

ОК Економіка підприємства

1. Види промислових підприємств, їх класифікація. Види об'єднань підприємств.
2. Економічний зміст, функції і види цін.
3. Зміст, види та показники використання основних фондів.
4. Зовнішнє макросередовище функціонування підприємства.
5. Класифікація витрат і структура собівартості.
6. Методи визначення виробничої потужності і фактори, що на неї впливають.
7. Методика розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів.
8. Організаційні структури управління підприємством.
9. Поняття інвестиції, її види та характеристика.
10. Поняття, класифікація, структура основних фондів і їх розширене відтворення.
11. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства.
12. Продуктивність праці та показники її оцінки.

ОК Економіка та організація біржової діяльності

1. Функції та характерні ознаки біржової торгівлі .Види бірж.
2. Класифікація біржових товарів. Характеристика біржових товарів.
3. Види біржових контрактів.
4. Характеристика ф'ючерсного контракту. Основні риси ф'ючерсної торгівлі.
5. Міжнародні біржові ринки.
6. Перспективи становлення ф'ючерсних ринків в Україні.
7. Сучасні концепції ціноутворення на ф'ючерсних ринках.
8. Біржові посередники: брокери та дилери.
9. Сутність і види брокерської діяльності.
10. Порядок укладання біржових угод.

ОК Економіка та організація торгівлі

1. Місце торгівлі в економічній системі та її функції.
2. Сутність та функції оптової торгівлі.
3. Види оптових підприємств. Класифікація оптових торговельних підприємств.
4. Роль, функції та класифікація оптових посередників.
5. Роль та функції складів в процесі товарного обігу. Розміщення товарних складів.
6. Сутність та функції роздрібної торгівлі
7. Види та класифікація торговельних об'єктів .
8. Поняття торговельного підприємства, його ознаки.
9. Форми та методи товаропостачання.
10. Шляхи подолання негативних явищ у торговельному підприємстві, спричинених воєнною агресією.

ОК Інноваційне та соціальне підприємництво

1. Сутність інноваційного підприємництва
2. Чинники, що сприяють розвитку інноваційного підприємництва. Моделі інноваційного

підприємництва

3. Необхідність інноваційного розвитку економіки. Тенденції інноваційної активності
4. Методи фінансування інноваційного підприємництва в розвинутих країнах.
5. Сутність малого інноваційного підприємництва
6. Сутність технологічних укладів, їх основні характеристики
7. Поняття і зміст соціального підприємництва
8. Інвестиції: сутність, склад, структура
9. Поняття і зміст інвестиційного клімату інноваційного підприємництва
10. Ефективність інвестиційної діяльності інноваційних підприємств

ОК Обґрунтування підприємницьких рішень та оцінювання ризиків,

1. Сутність прийняття управлінських рішень. Основні етапи розробки та прийняття управлінських рішень.
2. Методи генерації ідей, оцінювання і вибору варіанта рішення.
3. Критерії прийняття управлінських рішень.
4. Зміст понять «невизначеність» та «ризик» при прийнятті управлінських рішень.
5. Визначення критеріїв вибору управлінського рішення. Розробка альтернатив. Вибір альтернативи.
6. Узгодження рішення. Управління реалізацією. Контроль і оцінка результатів.
7. Організація і контроль виконання рішень.
8. Класифікація ризиків, особливості виникнення і дії.
9. Загальні підходи до оцінки ступеня ризику.
10. Методи управління ризиком. Внутрішні способи зниження ризику.

ОК Підприємництво і бізнес-культура

1. Поняття та зміст підприємництва. Види підприємницької діяльності.
2. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності.
3. Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.
4. Технологія створення власної справи.
5. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
6. Розробка стратегії та бізнес-планування підприємницької діяльності.
7. Зарубіжний досвід формування бізнес-культури підприємництва.
8. Мотивація підприємницької діяльності.
9. Риси характеру підприємця. Здатність підприємця до ризику.
10. Культура та етика підприємницької діяльності.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДЕРЖАВНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Оцінювання відповідей здійснюється окремо за теоретичну частину, тестову частину та практичну частину (розв'язання розрахунково-аналітичного завдання). Сумарна оцінка визначається за методикою, представленою нижче, та становить **максимально 100 балів**.

При оцінці теоретичних питань здобувач освіти отримує максимальну оцінку, що **становить 40 балів** (20 балів за максимально за кожне теоретичне питання).

При оцінці тестової частини за кожне правильно розв'язане завдання здобувач освіти отримує відповідний бал – **максимально 3 бали** за одну вірну відповідь, Таким чином, за всі правильно розв'язані завдання тестової частини оцінка може становити **максимально 30 балів**.

Оцінки за практичне завдання (розв'язання задачі) визначається на основі аналізу проведених здобувачем освіти розрахунків, а також правильності одержаних відповідей та висновків. При цьому кількість балів за розв'язану задачу становить **максимально 30 балів**.

Оцінки, виставлені ДЕК, не можуть бути оскаржені чи змінені.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка	
	для екзамену	Характеристика
90 – 100	відмінно	відмінно – відмінне виконання з незначними помилками
82 – 89	дуже добре	добре (дуже добре) – виконання вище середніх стандартів, але з деякими помилками
75 - 81	добре	добре – в цілому змістовна робота, але зі значними помилками
67 -74	задовільно	задовільно – виконано чітко, але зі значними недоліками
60 - 66	достатньо	задовільно (достатньо) – виконання відповідає мінімальним вимогам
1 – 59	незадовільно	незадовільно – виконання не відповідає мінімальним вимогам

Загальна оцінка **«відмінно» (90 – 100 балів)** виставляється у разі повної, обґрунтованої відповіді на теоретичні питання, 90-100 % правильних відповідей на тести, правильного ходу розв'язання і отриманих результатів розв'язання розрахунково-аналітичного завдання, підкріплених аналізом та належними висновками.

Загальна оцінка **«добре» (75 – 89 балів)** виставляється за умов правильної, але не вичерпно повної відповіді на теоретичні питання, 75-89 % правильних відповідей на тести. Розрахунково-аналітичне завдання виконане в цілому правильно і підкріплене правильним висновком, однак можуть бути наявні дрібні неточності, пропущені деякі проміжні пояснення та обґрунтування.

Загальна оцінка **«задовільно» (60 – 74 балів)** передбачає цілком прийнятну відповідь на теоретичні питання, проте таку, що не демонструє розуміння всіх можливих аспектів, особливостей, понять, чинників, які впливають на економічне явище, чи процес, що розглядається. Кількість правильних відповідей на тестові питання – 60-74 %. Розрахунково-аналітичне завдання містить деякі неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені деякі чисельні прорахунки. Або ж в цілому правильний хід розв'язку не підкріплений належним обґрунтуванням та особливо кінцевим висновком. Не продемонстровано глибокого знання принципів наукового дослідження та функціонування освітнього процесу у відповідях на завдання.

Загальна оцінка **«незадовільно» (1 – 59 балів)** передбачає менше 60% правильних відповідей на тестові питання, незадовільну відповідь на теоретичні питання, тобто таку, що демонструє нерозуміння можливих аспектів, чинників, які впливають на економічне явище чи процес, що розглядається. Розрахунково-аналітичне завдання містить значні неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені чисельні прорахунки. Хід розв'язання не підкріплений належним обґрунтуванням та кінцевим висновком. Не продемонстровано знання принципів наукового дослідження та функціонування освітнього процесу у відповідях на творчі завдання.